

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2023¹

Versie: basisverzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Bekostiging door en verantwoording aan andere gemeenten

Met de verklaring verantwoordt u zich als college niet alleen naar de gemeenteraad, maar ook naar andere gemeenten. Deze gemeenten dragen financieel bij aan de vangnetuitkering waarop uw gemeente een beroep doet. Het gaat dus om solidariteit tussen gemeenten. De vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget (voor alle gemeenten) van twee jaar na het tekortjaar. Daarom moet het college inzicht geven in de maatregelen die het heeft getroffen om het tekort te reduceren.

Wat wordt verwacht van het college en de gemeenteraad?

Bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht, zoals gevraagd in het aanvraagformulier (op het formulier de onderdelen A, B en C).

Wat is de autonome rol van de gemeenteraad t.a.v. de vangnetuitkering?

Het college vraagt de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad moet in staat worden gesteld om de verklaring van het college adequaat te kunnen beoordelen. Het gaat hierbij dus om een gelijkwaardige informatiepositie van de gemeenteraad ten opzichte van het college. Daarom moet het college een samenvatting van de verklaring maken. De toetsingscommissie heeft een [checklist](#) voor raadsleden gemaakt, waarmee raadsleden de verklaring inhoudelijk kunnen controleren. Deze checklist wordt tezamen met andere informatie door VNG aangeboden op de website van VNG, [zie link](#) website VNG pagina raadsleden.

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 17 november 2022

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college wordt verzocht te beschrijven op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan. Dit onderdeel is opgenomen na de samenvatting.

Wat mag de gemeenteraad van het college verwachten?

- Het college en de gemeenteraad moeten een gelijkwaardige informatiepositie hebben, daarom maakt het college een samenvatting van de toelichting.
- Het college beschrijft op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan.
- Onderdeel A: Het college geeft de gemeenteraad via een analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd). Deze analyse kan zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen bevatten.
- Onderdeel B: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een kwantitatieve en kwalitatieve toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Onderdeel C: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de planning en control-cyclus ten aanzien van het vangnet.

Bovenstaande informatie staat ook [op de website van de VNG](#)².

Op welke wijze wordt de gemeenteraad gefaciliteerd?

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De [checklist](#) staat samen met andere informatie op de website van de VNG.

De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om in de aanvraag vangnetuitkering zijn opvattingen te geven over de verklaring van het college (in de verklaring staan de oorzaken van het tekort, de maatregelen om het tekort te reduceren, etc.). In het formulier zal op hoofdlijnen het proces worden beschreven hoe de gemeenteraad betrokken is. Dit is vanaf het moment van signalering van het tekort en het daaropvolgend proces van treffen van maatregelen waar de raad bij betrokken is

² [Vangnetuitkering Participatiewet: informatie voor raadsleden | VNG](#)

voordat de raad instemt met de verklaring van het college. De voorzitter van de gemeenteraad en de griffier tekenen voor de juistheid hiervan en worden in de gelegenheid gesteld om dit overzicht aan te vullen.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2024 hebben ontvangen. De aanvraag dient met behulp van dit, door de minister vastgestelde aanvraagformulier, voor instemming aan de raad te worden voorgelegd en wordt naar ondertekening aangeboden aan de commissie via de website.

De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Gemeenten die interesse hebben in de maatregelen van andere gemeenten, kunnen terecht op de website van het vangnet. Hier zijn alle aanvragen gepubliceerd en gerubriceerd naar type maatregel, omvang van de gemeente en omvang van het tekort.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college. Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2023>

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Dat geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij instemt voordat hij ondertekent. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal twee A4.

Het ligt voor de hand dat een gemeenteraadslid de antwoorden op de checklist (zie achteraan dit formulier) terug kan vinden in de samenvatting.

A. Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk wat het probleem is.

Het tekort op de BUIG in 2023 is vooral gelegen in de piek in instroom in het laatste kwartaal van 2022, die met name statushouders betrof. Een nadere analyse laat verder zien dat Leusden in vergelijking met de benchmark een lager aantal inwoners kent dat met een loonkostensubsidie aan de slag is.

B. Samenvatting onderdeel getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen afdoende is om de geschetste problemen aan te pakken.

Met het project Herinrichting Inburgering gaan we een aantal taken elders beleggen, waarbij we participatie en meedoen van statushouders willen versterken. Voor inwoners met een arbeidsbeperking wordt regionaal ingezet op jobhunters. Tot slot denken we met een Leusdens team van trajectbegeleiders meer maatwerk en focus te kunnen aanbrengen voor onze inwoners en gerichte inzet te kunnen plegen, bijvoorbeeld ten aanzien van het grote aantal Leusdense bijstandsgerechtigden dat parttime werkt.

C. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen tezamen leidt tot tekortreductie, waarbij het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief is beschreven en inzichtelijk is gemaakt.

Wij verwachten dat het pakket aan gerichte maatregelen de (gedeeltelijke) uitstroom zowel kwalitatief als kwantitatief zal vergroten en zo de uitkeringslast zal verlagen.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

In dit onderdeel wordt het proces op hoofdpijnen beschreven hoe de raad betrokken is vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daaropvolgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad. Ten einde dit zo eenvoudig mogelijk te beschrijven wordt gevraagd aan te kruisen op welke momenten de raad hierbij is betrokken. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor het betreffende onderdeel. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	Moment in het proces
x	De kadernota, de begroting. In de risicoparagraaf van de programmabegroting 2023 is gemeld dat er een tekort op de BUIG werd voorzien.
x	Voorjaars- en najaarsbericht en jaarrekening. In Najaarsnota 2023 heeft een verdere toelichting op het tekort plaatsgevonden en zijn financiële gevolgen verwerkt.
	Maand-, kwartaal- of halfjaarrapportage. (ook wel genoemd Turap, Marap etc)
	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties.
	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
	Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en/of presentaties.

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- Analyse van de oorzaken van het tekort
- Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Berekening tekort BUIG

Op basis van de gegevens van [Beeld van de Uitvoering](#) is onderstaand tekort berekend voor 2023:

Budget BUIG 2023	€ 4.742.089
Kosten BUIG 2023	€ 5.366.295
Tekort	€ 624.206

De netto lasten van het Participatiewet-budget 2023 bedraagt 113,96%

De netto lasten van het Participatiewet-budget 2021 tot en met 2023 bedraagt 115,73%

Naar verwachting zal de hoogte van de vangnetuitkering voor 2023 een bedrag van € 149.997 zijn.

Analyse bestand

Leusden kent verhoudingsgewijs een laag aantal bijstandsgerechtigden. Hebben landelijk gezien 34 personen per 1000 inwoners een bijstandsuitkering, in Leusden gaat het om 17 personen.

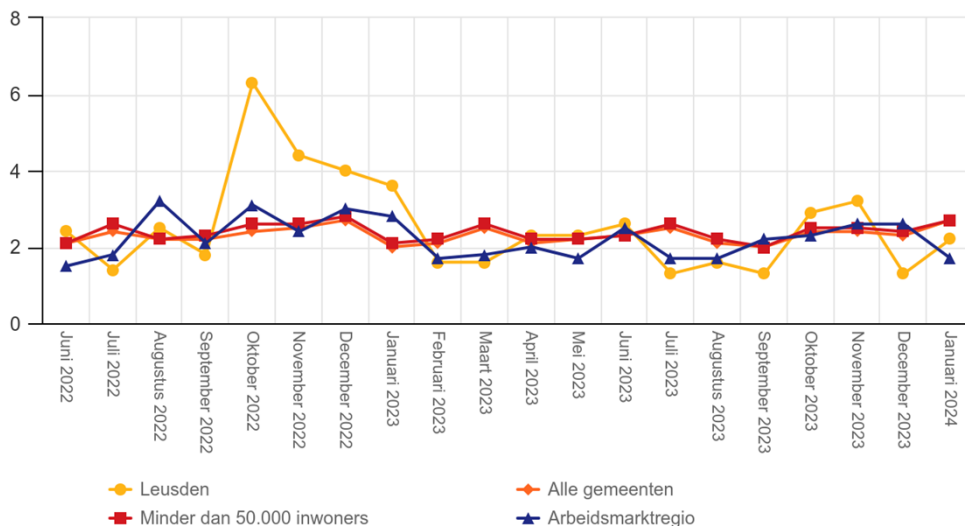
De gemeente Leusden heeft haar taken ten aanzien van de Participatiewet bij gemeente Amersfoort ondergebracht. De afspraken over de uitvoering zijn vastgelegd in een DienstverleningsOvereenkomst (DVO).

Januari 2024 ziet ons bestand er als volgt uit:

- 331 inwoners met gemeentelijke uitkering
- 58,5% tussen de 18 en 55 jaar, 41,5% boven de 55 jaar
- 68 % alleenstaand en 14 % alleenstaande ouder(s)
- 34% heeft uitkeringsduur van meer dan 60 maanden

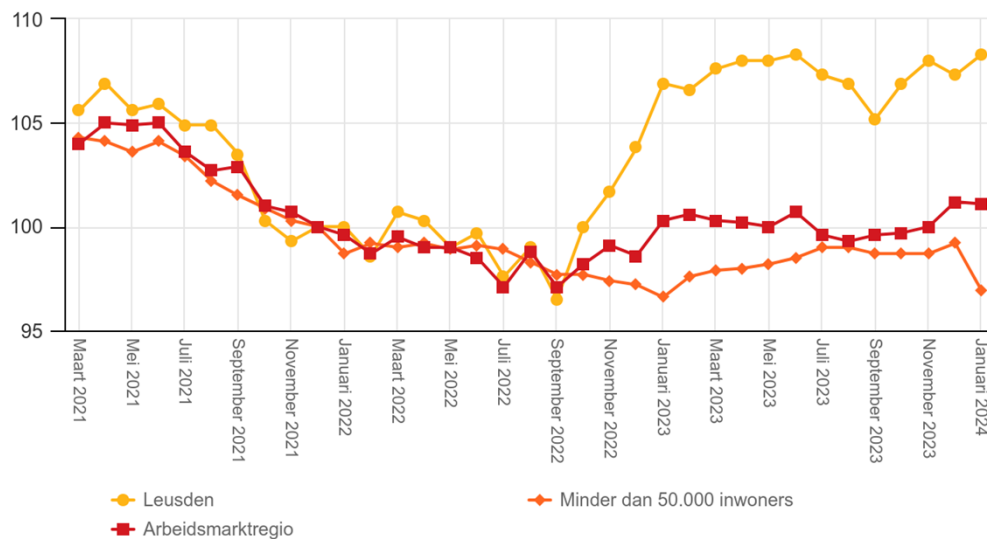
Over het algemeen kent Leusden een instroom die vergelijkbaar is met de landelijke benchmark. In de periode oktober – januari 2022 kenden we echter een piek qua nieuwe instroom. Dit betrof vooral instroom van statushouders. In korte tijd liep Leusden een achterstand van de taakstelling huisvesting statushouders in en nam bovendien een voorschot op de taakstelling van het jaar erop.

Instroompercentage algemene bijstand

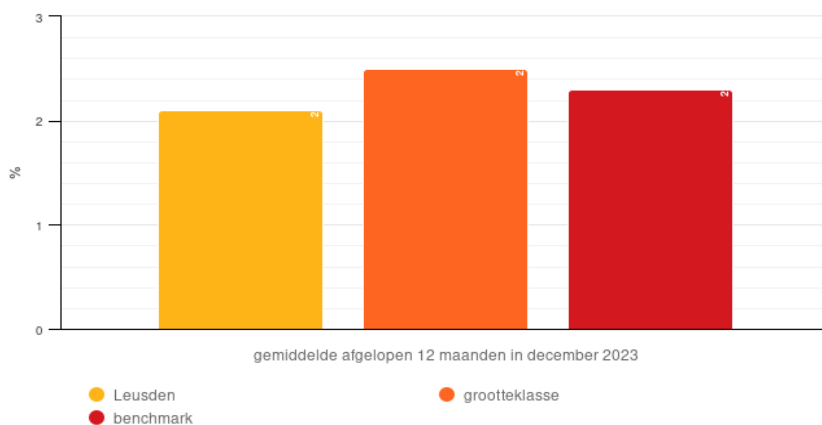
Na de instroompiek, is de instroom weer op benchmarkniveau gekomen, en stabiliseerde het bijstandsvolume zich op dat hogere niveau.

Volume algemene bijstand index t.o.v. december 2021

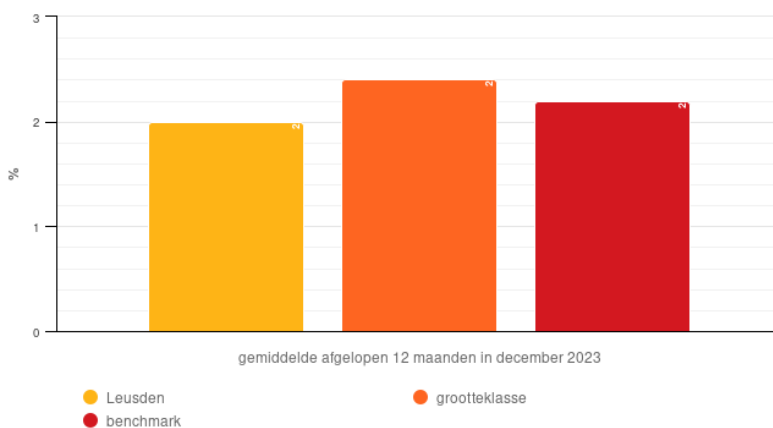

In 2023 scoorde Leusden zowel qua in- als uitstroom lager dan de benchmark. Er komen minder inwoners in, maar er gaan ook minder uit: 96 instromers, en 90 uitstromers.

Trendgrafiek: Gemiddelde maandelijkse instroompercentage algemene bijstand (trend)

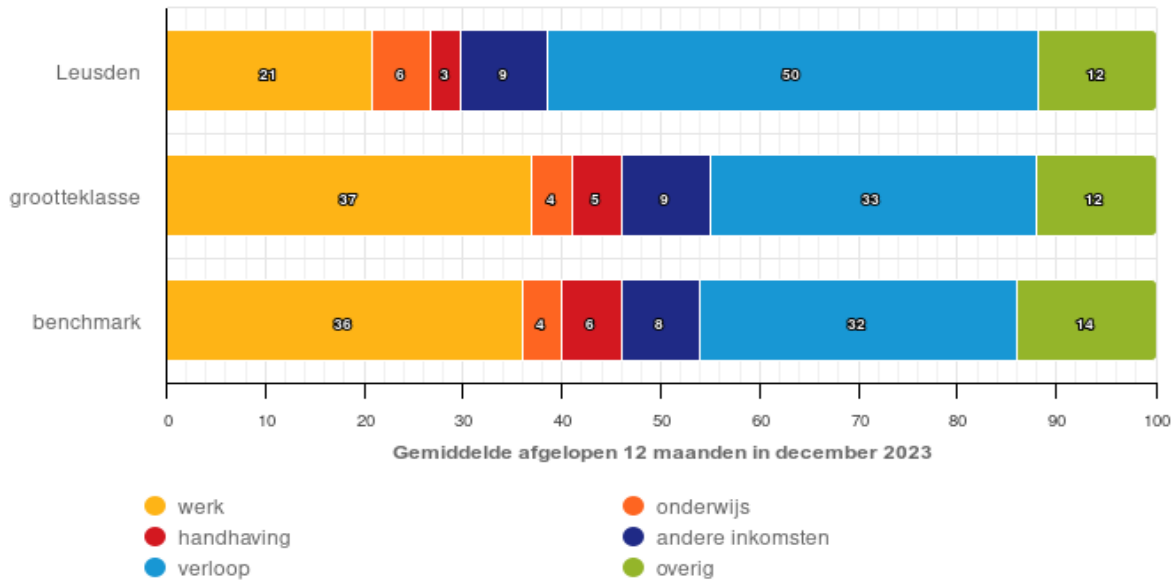
Trendgrafiek: Gemiddeld maandelijkse uitstroom percentage algemene bijstand (trend)

Uitstroomredenen

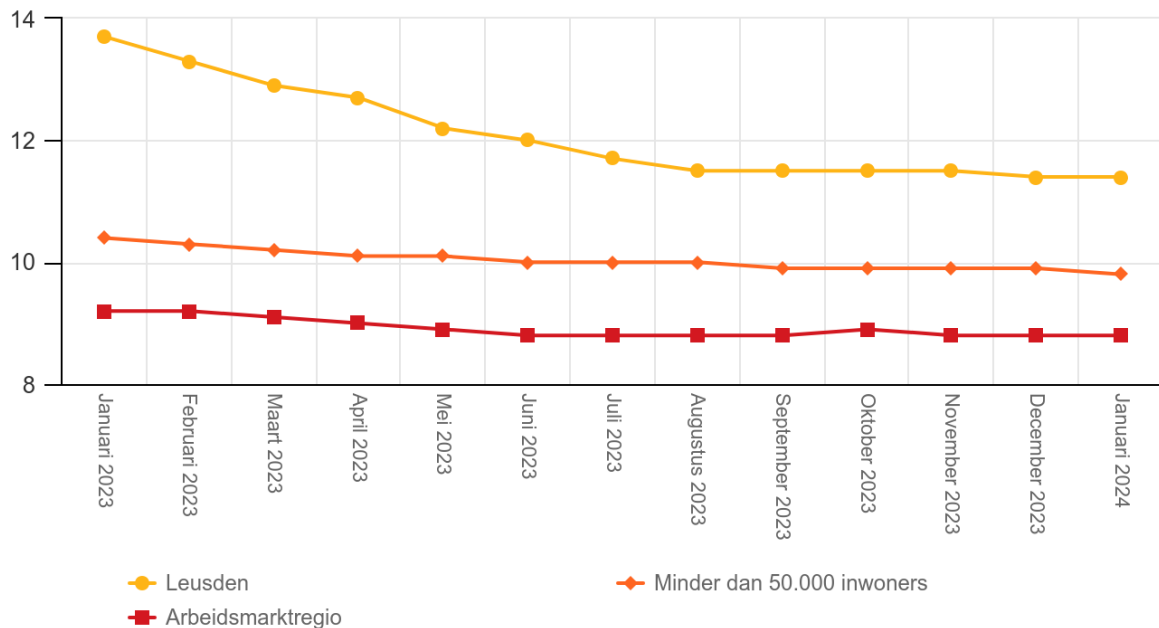
Op een aantal uitstroomredenen kunnen we als gemeente sturen: op uitstroom naar werk, het volgen van onderwijs en handhaving. Het afgelopen jaar kende Leusden in vergelijking met de benchmark minder uitstroom naar werk, meer uitstroom richting onderwijs en iets minder uitstroom als gevolg van handhaving. Daarentegen kent Leusden verhoudingsgewijs wel meer bijstandsgerechtigden die parttime werken.

Trendgrafiek: redenen beëindiging uitkeringen

Onder 'Verloop' vallen redenen als 'verhuizing andere gemeente', 'bereiken pensioengerechtigde leeftijd' of 'aangaan relatie'.

Gemiddeld percentage klanten dat parttime werkt (trend)

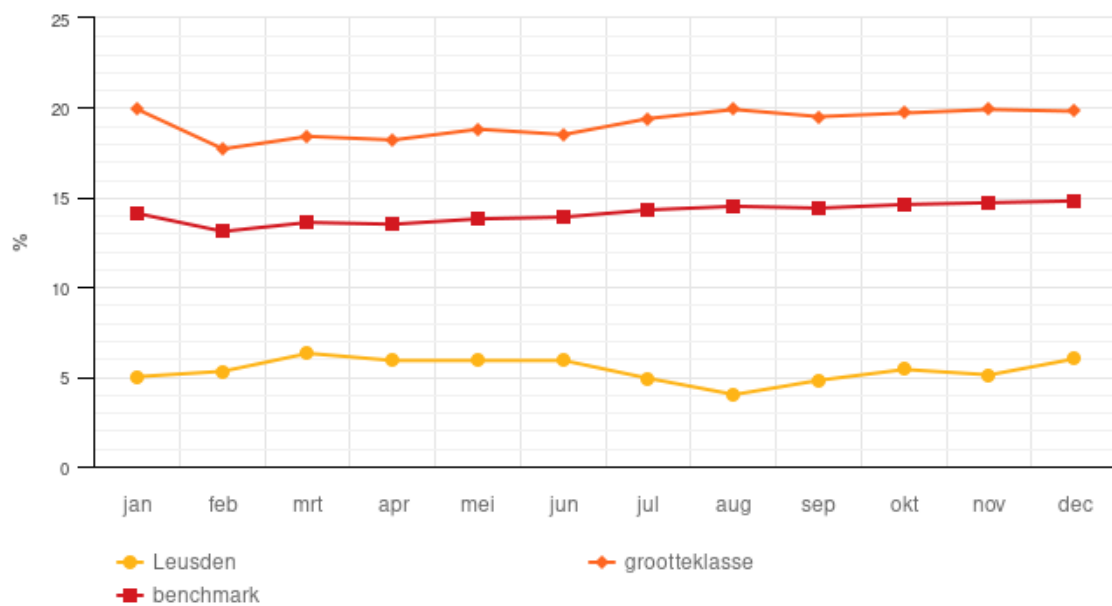

Inzet loonkostensubsidie

Met de komst van de Participatiewet hebben gemeenten ook de verantwoordelijkheid gekregen voor het bevorderen van de arbeidsdeelname van inwoners met een arbeidsbeperking. Daarbij zetten gemeenten het instrument loonkostensubsidie in. Gemeenten krijgen op basis van werkelijke inzet de kosten van loonkostensubsidie gecompenseerd. De inzet van loonkostensubsidies levert meer op dan het kost. Voor de persoon waar het om gaat, betekent het meer bestaanszekerheid en een hoger welzijn. Ook is er meer productiviteit en minder arbeidskrapte. Voor een gemeente betekent het lagere uitkeringskosten en een verminderd beroep op minima- en zorgregelingen.

Leusden blijft in vergelijking met andere gemeenten achter als het gaat om inzet van loonkostensubsidies. Op dit moment zijn er 20 personen met een loonkostensubsidie aan de slag. Gemeente Leusden heeft verder nog geen mensen met een indicatie Nieuw beschut aan de slag; de groep mensen met een arbeidsbeperking die aangewezen is op werken in een beschutte omgeving.

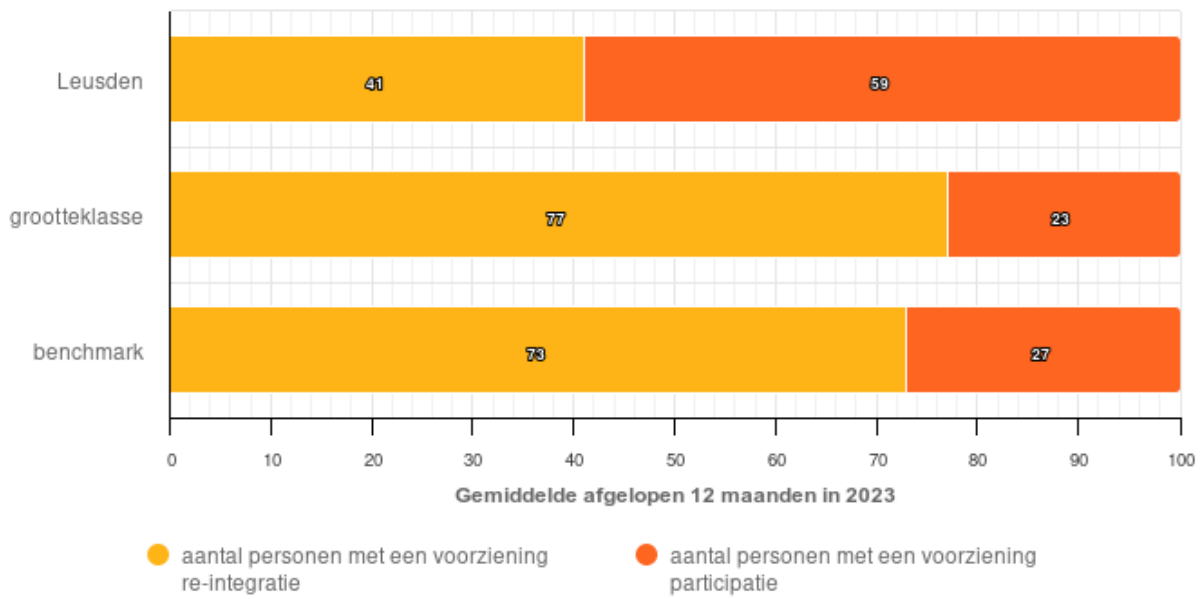
Grafiek: Volume loonkostensubsidies Participatiewet ten opzichte van het volume BUIG

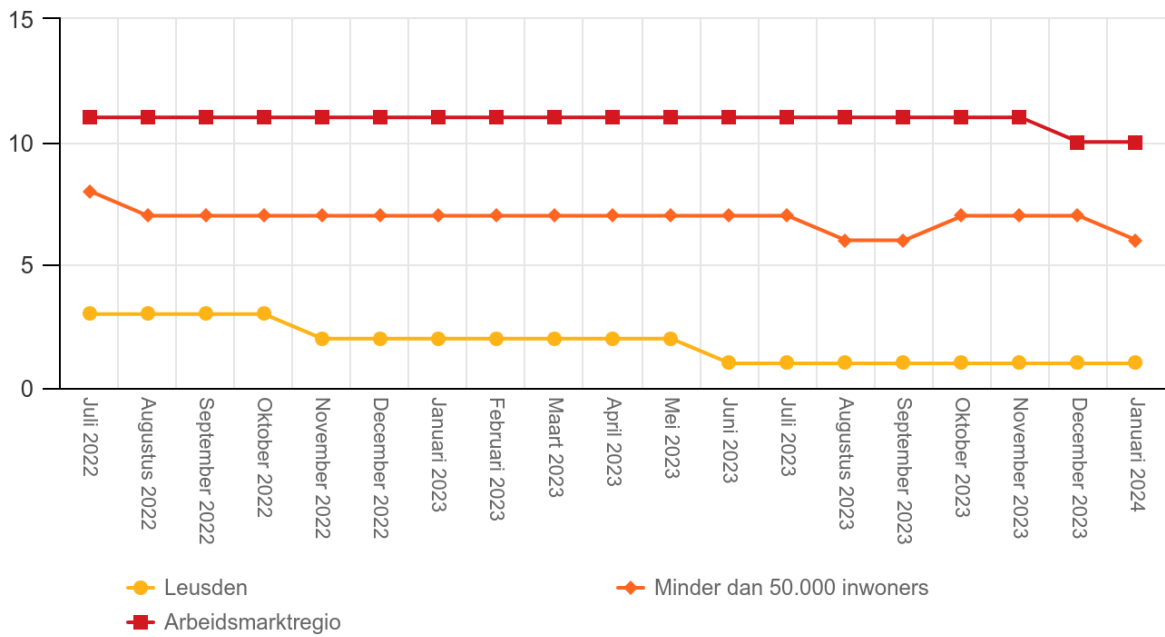
Participatie en re-integratie

De Participatiewet heeft het doel dat meer mensen met een arbeidsbeperking of anderszins een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk gaan. Een activerend beleid zou dit ten positieve kunnen bevorderen. Het idee is dat ondersteuning en begeleiding bij het zoeken naar werk en re-integratie-instrumenten mogelijke belemmeringen kunnen wegnemen en maatschappelijke participatie en/of arbeidsdeelname verhogen. In Leusden hebben bijstandsgerechtigden relatief vaker een voorziening met het doel participatie. Tegelijkertijd is het opvallend dat vrijwilligerswerk en sociale activering als instrument minder vaak is ingezet.

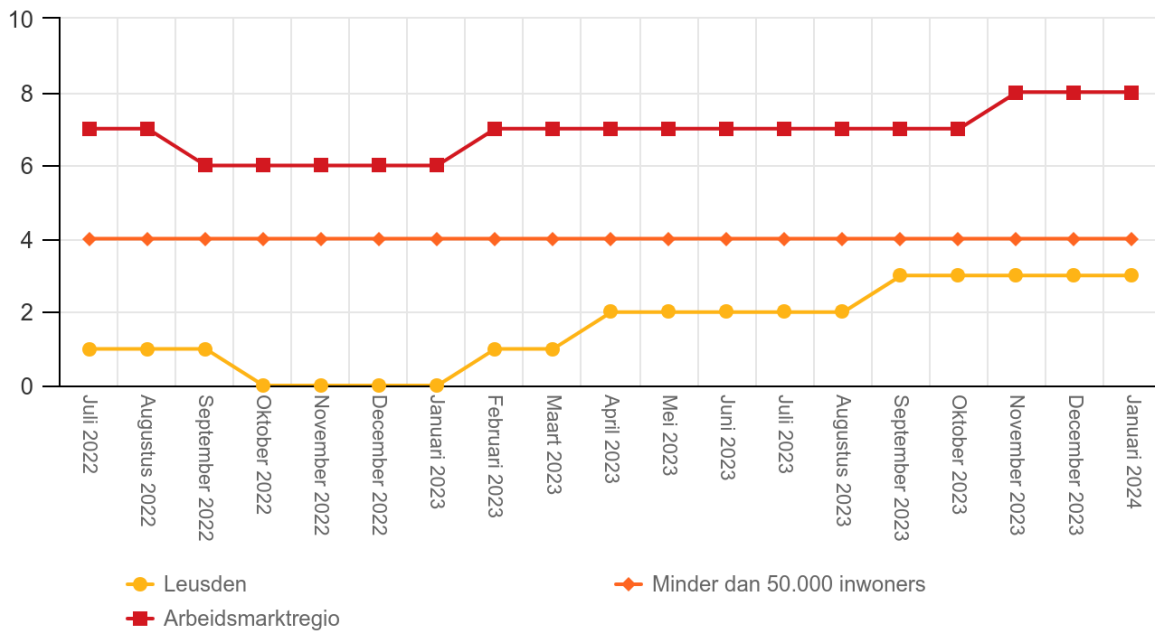
Grafiek 7.2: Percentage personen met een voorziening naar doel inzet voorziening (trend)

Vrijwilligerswerk (%)

Overige sociale activering (%)

B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren

Hieronder beschrijft het college de maatregelen die zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan het reduceren van het tekort.

De uitvoering van onze taken ten aanzien van de Participatiewet, waaronder de re-integratie en uitstroombestemming, heeft gemeente Leusden ondergebracht bij gemeente Amersfoort. De uitvoering van de re-integratietaken zijn ondergebracht bij het team Arbeidsintegratie (AI). Dit team zet diverse instrumenten in om het aantal uitkeringsgerechtigden te beperken waarbij de specifieke situatie van de uitkeringsgerechtigde het uitgangspunt is: maatwerk.

Het team is bezig met een kwaliteitsimpuls, waarbij een nieuwe visie op re-integratie wordt ontwikkeld en data meer en beter ontsloten worden om meer specifieke sturing te kunnen geven. Op dit moment vinden de eerste verkennende gesprekken plaats voor een *dedicated team trajectbegeleiders* voor Leusden, zodat specifieke focus gelegd kan worden als het gaat om de ambities van gemeente Leusden ten aanzien van haar bijstandsgerechtigden en inwoners met een arbeidsbeperking.

Daarnaast zijn er een aantal specifieke doelgroepen binnen ons bestand waar we, in samenwerking met AI, extra acties op zetten:

1. Versterken lokaal netwerk en arbeidsdeelname statushouders

Zoals gezegd is een belangrijke oorzaak van ons tekort op de BUIG van het afgelopen jaar de piek in de instroom van statushouders eind 2022. De arbeidsparticipatie van statushouders neemt de laatste jaren licht toe, maar blijft nog sterk achter bij die van de rest van de Nederlandse beroepsbevolking.

Het doel van de nieuwe Wet Inburgering, die op 1 januari 2022 in werking trad, is dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in Nederland. In ons beleidskader Thuis in Leusden (2023 – 2027) hebben we opgenomen dat nieuwkomers in staat worden moeten worden gesteld zo snel mogelijk goed te landen in de Leusdense samenleving en maximaal mee te kunnen doen. Meedoen via betaald werk helpt bij het leren van de Nederlandse taal, het leren van werknemersvaardigheden die van belang zijn in Nederland en bij het opbouwen van een sociaal netwerk.

Begin dit jaar is gemeente Leusden gestart met het project Herinrichting Inburgering waarbij we een aantal taken elders gaan beleggen. Een belangrijk uitgangspunt bij de herinrichting is dat we meer focus willen leggen op het combineren van leren en participeren. Zo willen we eerder in het inburgeringsproces met de statushouders aan de slag met (arbeids)participatie en gaan we werken met een *dedicated team trajectbegeleiders* voor Leusden.

Verder is in regionaal verband onlangs een *Regionaal verbinder Statushouders aan het werk* aangetrokken die meer duale trajecten met werkgevers gaat opzetten, waarbij leren en werken hand in hand gaan.

2. Vergroten arbeidsdeelname inwoners met een arbeidsbeperking

Naast de reguliere inzet van loonkostensubsidie en jobcoaching, wordt dit jaar regionaal extra ingezet op jobhunting. Jobhunting houdt in dat er specifiek vanuit de behoefte en omstandigheden van een kandidaat wordt geacquireerd op werk. Jobhunting is een arbeidsintensieve aangelegenheid en wordt daarom gericht ingezet. Binnen het WSP is dit jaar 1,5 fte extra jobhunter aangesteld bovenop de huidige personele inzet, en het aantal plaatsingen is al toegenomen.

Voor het verkennen voor Nieuw Beschut heeft AI een projectleider aangesteld, die een visie op Nieuw Beschut ontwikkelt en inventariseert hoe en wat ervoor nodig is om deze doelgroep goed te kunnen ondersteunen.

3. Actie op bijstandsgerechtigden met deeltijd uitkering

Leusden kent in vergelijking met andere gemeenten veel inwoners die parttime werken. Bijstandsgerechtigden die parttime werken stromen gemiddeld 3 keer vaker uit naar werk dan bijstandsgerechtigden die geen parttime werk verrichten. Parttime werk kan een opstap zijn naar meer uren of meer verdienen en vervolgens uitstroom naar werk. Arbeidsintegratie heeft deze groep apart in beeld, kijkt wat de mogelijkheden zijn van bijstandsgerechtigden die parttime werken en biedt de benodigde ondersteuning. Kunnen zij extra uren werken en wat is daarvoor nodig?

4. Project *Meedoen in de bijstand*

Ruim een derde van de Leusdense bijstandsgerechtigden heeft al langer dan 5 jaar een bijstandsuitkering. In ons beleidskader *Thuis in Leusden* hebben we het project *Meedoen in de bijstand* opgenomen, waarbij we inzetten op persoonlijke ontwikkeling en meedoen van inwoners die langdurig in de bijstand zitten. Dit willen we doen door een pilot van twee jaar te starten met een groep inwoners die langdurig in de bijstand zit. In het project vragen we naar de brede behoeften van minima, gekeken naar alle leefgebieden, met als doel deze inwoners (maatschappelijk) te activeren en mee te laten doen.

In regionaal verband is gestart met een bestandsanalyse van inwoners die in de bijstand zitten. De uitkomst daarvan wordt dit jaar verwacht en zal de basis vormen voor een nog te ontwikkelen extra aanpak. En ook hier verwachten we dat een Leusdens AI-team een rol in kan gaan vervullen.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

De maatregelen onder 1 tot en met 3 zijn erop gericht om (gedeeltelijke) uitstroom te vergroten en zo de uitkeringslast te verlagen. Door een meer persoonlijke, lokale en gerichte aanpak denken wij dat binnen de inburgeringstermijn meer statushouders (gedeeltelijk) aan het werk zullen zijn, dat de arbeidsdeelname van inwoners met een loonkostensubsidie is toegenomen en dat meer bijstandsgerechtigden met parttime werk volledig zijn uitgestroomd.

De maatregel onder 4 heeft vooral het doel om het welzijn van de betrokken inwoner te verhogen (gezondheid, netwerk, bevorderen zelfvertrouwen) en zal zo mogelijk pas op langere termijn een uitstroombevorderend effect hebben.

D. Ondertekening

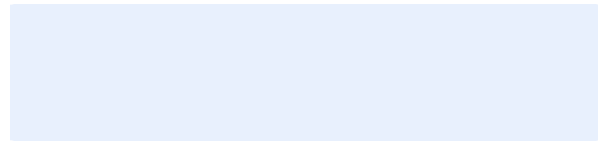
Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

De verklaring is slechts geldig indien dit door middel van het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier wordt aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente [zet hier de naam van uw gemeente] verklaart dat het voor 15 augustus 2024 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

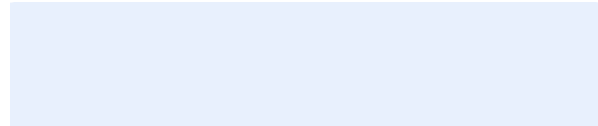
Datum:

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Voorafgaand aan, het hiervoor opgenomen onderdeel A. Analyse, is door het college het proces op hoofdlijnen beschreven hoe de raad betrokken is: vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daarop volgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad.

Hieronder is er ruimte voor de gemeenteraad voor aanvullingen op het genoemde overzicht.

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

In de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad staat op hoofdlijnen op welke onderwerpen de raad heeft gereageerd op de verklaring van het college. De onderdelen van de verklaring zijn vaak al eerder in de raad besproken. Het gaat dus om het gehele proces vanaf de signalering van het tekort. Verder betreft het hier alleen onderwerpen die in de raadsbesluiten zijn opgenomen, die afwijkend zijn van het raadsvoorstel.

Om de beschrijving zo eenvoudig mogelijk te houden wordt gebruik gemaakt van een checklist die kan worden aangevuld. Het verzoek is om aan te kruisen welke onderwerpen in de raadsbesluiten zijn opgenomen. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor de betreffende onderdelen. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

X	Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces
	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
	Verzoek om extra informatie over maatregelen
	Verzoek om meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

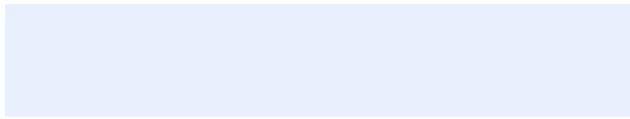
Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2024 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente Leusden stemt in met de onder 1 afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

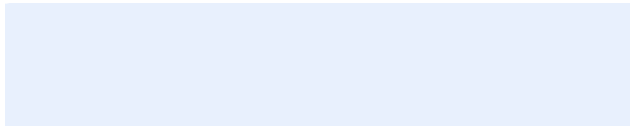
Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

Toelichting op het aanvraagformulier bij het basis verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

U vindt in deze toelichting

- Hoe verloopt de aanvraagprocedure?
- Waarom zijn er twee versies van dit formulier?
- Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?
- Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?
- Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?
- Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?
- Toelichting per vraag

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2023 dient uiterlijk op 15 augustus 2024 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2024 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2021 als over 2022 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2021 en/of over 2022 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring

2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor zijn instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?

Uit het onderzoek naar de rol van de gemeenteraad is duidelijk geworden dat raadsleden behoefte hebben aan beknopte informatie op hoofdlijnen, zodat de rol van de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college beter uitvoerbaar wordt.

Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?

In het aanvraagformulier is de volgende vraag opgenomen: 'op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?' Onder deze vraag is een korte checklist opgenomen met een zestal punten die kunnen worden aangevuld.

Vanaf de invoering van de vangnetuitkering in 2015 heeft de gemeenteraad een inhoudelijk-beoordelende ten aanzien van de vangnetuitkering; deze rol lag voorheen bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Uit een onderzoek door de Toetsingscommissie bleek dat gemeenteraden slechts beperkt de vangnetaanvragen inhoudelijk beoordeelden. De beantwoording van de procesvraag geeft inzicht in de mate waarin de raad is betrokken bij de processtappen van signalering tot reductie van het tekort.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2023 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C.

Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.' Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente of de eigen arbeidsmarktregio. Een algemene analyse, die niet ingaat op de situatie in de eigen gemeente of arbeidsmarktregio, volstaat niet als analyse van de oorzaken van het tekort.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool Participatiewet 2023ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van indiening van het verzoek.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een bijdrage aan de reductie van het tekort.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'het treffen van maatregelen'.

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
 - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Wat wordt verstaan onder het treffen van maatregelen.

- Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen door het college en waarvan de uitvoering in gang is gezet voor het tijdstip van indiening van de aanvraag.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*
 - Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
 - de [rekentool SEO](#)
 - de benchmark Divosa
 - de tool “informatie over eerdere aanvragen”, te vinden via de gelijknamige pagina [“Informatie over eerdere aanvragen”](#). Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt in uw antwoord bij voorkeur onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen.

Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Suggesties bij de beantwoording van C

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2023 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

ⁱ <https://atlasresearch.shinyapps.io/rekentool-bijstandsverdeelmodel/>

ⁱⁱ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark